

SAYISALLAŞTIRILMIŞ SWOT ANALİZİ İLE BARTIN İLİ'NİN EKONOMİK YAPISINI DEĞERLENDİRME

Nermin Çelik¹, Güven Murat²

ÖZET

Bu çalışmada ilk olarak Bartın ekonomisinin üstünlükleri ve zayıflıklarının yanı sıra tehditleri ve fırsatları SWOT analizi aracılığıyla ortaya konulmuştur. İkinci olarak elde edilen bulgular çok kriterli bir değerlendirme yaklaşımı olan Analitik Hiyerarşi Süreci (AHS) ile karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiş ve her birinin öncelik değerleri hesaplanmıştır. Son olarak sayısal bulgulara dayanarak zayıf yönlere dikkat çekilmiş ve ilin ekonomik gelişimine yönelik alternatif stratejiler sunulmuştur. İlin en zayıf yönü yüksek işsizlik oranı ve göç sorunu; en güçlü yönü Bartın Limanı'nın ticari amaçlı kullanımudur. Teşvik Yasası kapsamında yer alan Bartın ili için bu tür bir çalışmanın ilk olarak yapılmasının yanı sıra, mevcut ve potansiyel koşulların değerlendirilerek çözüm önerileri sunulması bu çalışmanın orijinal yönleri olarak nitelendirilebilir.

Anahtar Kelimeler: Bartın ekonomisi, SWOT analizi, Analitik Hiyerarşi Süreci

JEL Kodları: C 61, O 12, P 25, Q 56

ABSTRACT

In this study, firstly besides weakness and strengths of Bartın economy, threats and opportunities were presented by means of SWOT analysis. Secondly obtained findings were evaluated in comparative way and priority weights of each one were calculated by means of Analytic Hierarchy Process (AHP) which is an evaluation approach with multiple criteria. Finally, the weak aspects were taken attention on the basis of quantitative findings and the alternative strategies towards to economic development of the city were presented. The weakest side of the city is high unemployment ratio and immigration problem, the most strength side of the city is the using for trading of Bartın port. Besides preparing that study as a first for Bartın city which is within the Encouragement Law, offering the solutions by evaluating the current and potential situations can be described as original sides of this study.

Key Words: Bartın Economy, SWOT Analysis, Analytical Hierarchy Process

JEL Codes: C 61, O 12, P 25, Q 56

¹ Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, Çaycuma Meslek Yüksekokulu, celikner@hotmail.com

² Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, gmurat@karaelmas.edu.tr

1. GİRİŐ

Kalkınmada öncelikli iller arasında yer alan Bartın Türkiye'de göç sorununun yaşandığı illerin başında gelmektedir. Özellikle madencilige dayanan bölge ekonomisi maden işletmelerinin küçülmesi ve diğer sektörlerin yeterince gelişememesi sonucu daralmıştır. İl ekonomisi için önem arz eden orman, kağıt, çimento ve tuğla gibi özel sektör işletmelerinin son ekonomik krizden olumsuz yönde etkilenmesi ilin sosyo-ekonomik durumunun kötüleşmesine, işsizliğin yükselmesine ve sonuçta göç olgusunun ortaya çıkmasına yol açmıştır. İlin sosyo-ekonomik durumuna iyileştirebilmek ve tersine göç olayını başlatabilmek ekonomik yapının analiz edilmesini ve elde edilecek bilgiler çerçevesinde alternatif politikalar geliştirilmesine bağlıdır.

Bu çalışmada, Bartın İli'nin ekonomik yapısal sayıllaştırılmış SWOT analizi yardımıyla değerlendirilmiştir. Çalışmanın ikinci bölümünde literatürde yer alan değişik sayısal metotlarla bütünleştirilmiş SWOT analizi çalışmalarından örnekler verilmiştir. Model önerisinin sunulduğu üçüncü bölümde ise problem tanımı yapılıp, ilin ekonomik yapısı hakkında bilgi verildikten sonra; SWOT analizi grupları (güçlü yönler, zayıf yönler, fırsatlar ve tehditler) ve SWOT faktörlerinden oluşan bir model önerisi geliştirilmiştir. Ardından Analitik Hiyerarşı Süreci (AHS) yöntemi ile model bileşenlerinin ağırlıklı puanları hesaplanmıştır. Son bölümde SWOT analizi sonuçlarından hareketle İlin ekonomik açıdan iyileştirilmesine dönük alternatif stratejiler geliştirilmiştir.

2. LİTERATÜRDEKİ SAYISALLAŞTIRILMIŞ SWOT UYGULAMALARI

Bir ülkenin, bölgenin veya kurumun iç ve dış durum analizini içeren stratejik bir yönetim tekniği olan SWOT analizi sistematik bir düşüncenin ve analize konu olan faktörlerin geniş çaplı araştırılmasını zorunlu kılmaktadır (Aktan, 2007). Bu faktörler üstünlükler, zayıflıklar, fırsatlar ve tehditler olarak dört grupta sınıflandırılmaktadır. Analizin sınırlılıklarından biri, karar faktörlerinin önem derecesinin nicel olarak ölçülememesidir. Bu açığı gidermek için Analitik Hiyerarşı Süreci (AHS), Analitik Aę Süreci, SMART, SMAA-0 gibi yöntemler SWOT analizi birlikte kullanılarak bütünleşik modeller türetilmiş ve sayıllaştırılmış SWOT analizi kavramı ortaya atılmıştır. Bu analiz ile üstünlükler artırılarak, zayıflıklar azaltılarak, fırsatlardan yararlanılarak ve tehditlerden kaçınılarak başarılı bir strateji oluşturulmasına temel oluşturulabilir (Shinno ve diğ., 2006:257). Sayıllaştırılmış SWOT analizi ile ilgili literatürde yer alan çalışmalardan bazıları aşağıda özetlenmiştir.

Kurttila ve diğ. (2000); SWOT analizi ile AHS'yi birlikte kullanarak gerçekleştirdiği orman alanlarını belgelendirme çalışmasında Finlandiya örnek olayını ele almış ve belgelendirmenin çiftliklerde potansiyel bir stratejik alternatif olduğunu ortaya koymuştur. Değerlendirme yapılırken ikili karşılaştırma sorularının kullanılması karar vericinin durumu daha ayrıntılı değerlendirmesine olanak tanımıştır. Kangas ve diğ. (2003); orman alanlarını kullanma stratejilerinin yönetimi ile ilgili yaptığı çalışmada, olasılıklı çok kriterli sıralama yöntemi olan SMAA-O ile SWOT analizini bütünleştirmiştir. Kajanus ve diğ. (2004); SWOT analizi ile AHS'nin birleştirilmesi ile oluşan A'WOT yöntemini kullanarak Finlandiya ve Almanya'daki doğa turizmi faaliyetleri karşılaştırmıştır. Masozera ve diğ. (2004); Afrika'da yer alan Raunda şehrinde ormanları koruma ile ilgili hükümet temelli yaklaşımın sürdürülebilirliğini ölçmek için yaptııkları çalışmada, AHS yöntemi ile birleştirilmiş SWOT tekniğini kullanmıştır. Güçlü yönler ek gelir kaynağı, yönetsel yararlar, uygun bir kurumsal yapı sağlanması olarak belirlenirken; zayıf yönler sınırlı gelir üretimi, uygun olmayan alışkanlıklar, sınırlı kontrol ve sınırlı bilinçlilik olarak belirlenmiştir.

Shrestha ve diğ. (2004); AHS ile birleştirilmiş SWOT analizi kullanarak Florida'nın güneyinde ormancılık alanında yeni bir teknoloji uygulamasının üstünlüklerini, zayıflıklarını, fırsatlarını ve tehditlerini ortaya koymuş ve bu uygulamayı geliştiren kişilerden tüm faktörleri değerlendirmeleri istenmiştir. Çalışmada uygulamanın güçlü yönleri ve fırsatlarının zayıf yönleri ve tehditlerine göre daha ağır bastığı sonucuna varılmıştır. Böyle bir teknolojiyi uygulamada toprak sahipliği ve gelir çeşitliliği güçlü yönleri; çevresel fayda ve hükümet desteği ise fırsatları oluşturan unsurlar olarak belirlenmiştir. Ayrıca, teknolojiyi uygulamada uzun dönemli yatırım ihtiyacı gerektirmesi ve bölgenin toprak yapısının düşük kaliteli olması zayıf yönleri oluştururken, toprak kullanımına yönelik hükümet düzenlemelerinin var olması önemli bir tehdit olarak algılanmıştır. Elde edilen sonuçlar, ormancılık alanındaki bu yeni uygulama için yeni politikalar geliştirilebileceğini ortaya koymuştur. Stratejik planlama ile ilgili olarak yaptığı çalışmada sayısallaştırılmış SWOT analizi uygulamasından yararlanan Leskinen ve diğ. (2004); orman araştırma merkezi tarafından iç ve dış çevrenin analizinin yapıldığı bir çalışmayı inceleyerek, bu çalışmada belirtilen faktörleri yeniden formüllemiştir. Ardından bu faktörlerin öncelik değerlerini hesaplayarak senaryo analizi oluşturmuştur.

Shinno ve diğ. (2006); Japon makine endüstrisinin üç boyutta (pazar, organizasyon ve ürün) üstünlük, zayıflık, fırsat ve tehditlerini belirledikten sonra, AHS yöntemini kullanarak bu faktörlerin öncelik değerlerini hesaplamıştır. Küresel rekabeti güçlendirmek için pazar, organizasyon ve ürün ile ilgili rekabetçiliğin eş zamanlı istendiği vurgulanmış ve gelişim stratejileri sunulmuştur.

3. MODEL ÖNERİSİ

Bu çalışmada, SWOT analizi ile AHS yöntemi kullanılarak bütünleşik bir model önerisi sunulmuştur. Çalışmada öncelikle problem tanımı yapılarak, ilin ekonomik yapısı hakkında bilgiler verilmiş, ardından iç değerlendirme (üstünlükler ve zayıflıklar) ve dış değerlendirme (fırsatlar ve tehditler) faktörleri belirlenmiştir. Son olarak değerlendirme faktörlerinin öncelik değerleri hesaplanarak, en önemli faktörler tespit edilmiştir.

3.1. Problem Tanımı

Kalkınmada öncelikli iller arasında yer alan Bartın İli'nin ekonomik yapısının güçlü ve zayıf yönleri ile fırsat ve tehditlerini ortaya koymak ve zayıf yönlerini güçlü hale getirecek, tehditleri fırsatlara dönüştürecek alternatif stratejiler geliştirmektir.

3.2. Bartın İli'nin Ekonomik Yapısı

Bartın İli'nin ekonomisi tarım, sanayi ve ticarete dayalıdır. Uygun iklim koşullarına sahip olmasına rağmen, tarım arazilerinin küçük parçalar halinde dağınık ve engebeli olması makineli tarımın yapılmasını zorlaştırmaktadır. Makineli tarımın yapılamaması verimliliği düşürmekte, maliyetleri arttırmakta ve tarımın istenilen düzeyde gelişmesini engellemektedir. Bartın'da bitkisel üretim anlamında en çok yem bitkileri, hububat üretimi, meyve ve sebze üretimi yapılmaktadır. Tarım arazilerinin dağılımında en fazla pay hububata (buğday, mısır) ayrılmıştır. Son yıllarda seracılık faaliyetlerinin yaygınlaşması ile domates, biber ve karalahana gibi sebzelerin üretimi ticari anlamda artmaya başlamıştır. Ayrıca, ilde seracılık ile ilgili eğitim faaliyetlerine önem verilmeye başlanmıştır (Bartın Valiliği, 2007a).

İstihdamın taş kömürü üretiminde yoğunlaşması diğer kollardaki sanayileşmenin uzun süre geri planda kalmasına yol açmıştır. Coğrafi konum, ulaşım, enerji, altyapı ve

tasarruf yönünden sanayileşme için yeterli potansiyele sahip olan ilde, özel girişimcileri sanayi alanına istenilen düzeyde çekememenin temel nedeni altyapısı hazır sanayi arsalarının bulunmayışıdır. Bu eksikliğin giderilebilmesi için Organize Sanayi Bölgesi kurulmuştur (Bartın Valiliği, 2007b). Organize Sanayi Bölgesi'nde yer tahsislerinin başlamasından sonra özellikle tekstil ve demir-çelik sektöründen gelen büyük sanayi parseli taleplerinin karşılanabilmesi için yeni arayışlar başlatılmıştır (Bartın Valiliği, 2007c). Gemi yapımcılığı da önemli bir sanayi koludur. Kurucaşile ilçesindeki tersanelerde yapılan yat ve ahşap tekneler yurt içine ve dış ülkelere pazarlanmaktadır. Buna bağlı olarak ip, halat ve makara yapımı gibi sanat kolları da gelişmiştir. Kontrplak, kereste, kiremit, çimento, kağıt sanayi gibi çeşitli sanayi kolları ilde ticaretin gelişmesini sağlamıştır (Bartın Belediyesi, 2007). Özellikle mobilya, turizm, yatçılık ve tarım sektörlerinde kümelenmenin olduğu ilde (Bulu, 2007); çilek, fındık, kestane, et ve süt ürünleri, yumurta gibi tarımsal ve hayvansal ürünlerin yanı sıra çimento, kireç, tuğla, kiremit, kömür gibi sanayi ürünleri de ihracat potansiyeli yüksek ürünler arasında yer almaktadır (Bartın Valiliği, 2007d). Bartın Limanı'nın geliştirilmesi ve Saltukova Hava Alanı'nın daha kullanışlı hale getirilmesi gibi çalışmalar İl'de ticaretin gelişmesine katkı sağlayarak ekonomik gelişimi hızlandıracaktır (Birsiad, 2007).

Zengin maden yataklarına (kuvarsit, kil yatakları, volkanik taş ve inşaat kumları) sahip olan ilde kömür yataklarının dışında diğer maden kaynaklarından yeterince yararlanılmamaktadır. Kiremit, tuğla ve çimento sanayinin hammaddesini oluşturan bu maddeler tuğla sanayisinin kalitesini arttırmaktadır. Ayrıca Bartın'ın Ulus ilçesinde oldukça sert ve değişik renkteki mermer yatakları önemli bir potansiyel oluşturmaktadır (Bartın Valiliği, 2007e).

Sektörler itibariyle 2005 yılındaki işyeri sayıları ve istihdam durumu Tablo 1' de verilmiştir.

Tablo 1: Sektörlere Göre İşyeri Sayıları ve İstihdam Durumu (2005)

SEKTÖR	İşyeri Sayısı	İstihdam Durumu
Gıda Sanayi	8	152
Orman Ürünleri ve Mobilya Sanayi	9	179
Kimya, Kömür, Plastik Sanayi	9	1359
Taşa, Toprağa Dayalı Sanayi	11	761
Metal Eşya, Makine ve Teçhizat Sanayi	7	154
Tekstil ve Konfeksiyon Sanayi	11	1435
Diğer İmalat Sanayi	1	12
Organize Sanayi Bölgesi	27	2450

Kaynak: (ZBK Raporu, 2006: 170)

3.3. Değerlendirme Faktörlerinin Belirlenmesi

Bartın ilinin ekonomik yapısı ile ilgili literatür taraması yapılarak (ZBK Raporu, 2006; İÇD Raporu, 2007; Bartın Valiliği, 2007a, 2007b, 2007c, 2007d, 2007e) ve Bartın'daki sektörel gelişmeleri yakından takip eden uzman kişilerin görüşlerinden yararlanılarak ortaya konulan değerlendirme faktörleri Tablo 2'deki gibi özetlenebilir.

Tablo 2: Bartın İlinin Ekonomik Yapısını Değerlendirmede Kullanılan Anahtar Faktörler

SWOT Grupları	SWOT Faktörleri
Üstünlükler (S)	S_1 Tarıma elverişli iklim ve toprak yapısı
	S_2 Kültürel ve tarihsel yapının zenginliği
	S_3 Potansiyel enerji kaynaklarının varlığı
	S_4 Saltukova Hava Limanı'na olan yakınlığı
	S_5 Bartın Limanı'nın ticari amaçlı kullanımı
	S_6 Karadeniz Sahil Yolu üzerinde yer alması
Zayıflıklar (W)	W_1 Hammadde açısından dışa bağımlılığı
	W_2 Yatırımların ve girişimcilik kültürünün yetersizliği
	W_3 İşletmelerde eğitim düzeyinin düşüklüğü
	W_4 Yüksek işsizlik oranı ve göç olgusu
	W_5 Tarım toprağını korumayan denetimsiz yapılaşma
	W_6 Tarihi ve kültürel mirasın korunmasında yetersiz politikalar
Fırsatlar (O)	O_1 Kalkınmada öncelikli yöreler kapsamında yer alması
	O_2 Organize Sanayi Bölgesi'ni genişletme çalışmaları
	O_3 Bartın Limanı'nı büyütme çalışmaları
	O_4 Üniversite'nin sosyo-ekonomik gelişmeyi destekleyici konumu
	O_5 Gemi ve yat yapımıcılığının yeniden canlanması
	O_6 Amasra, Çakraz, İnkumu gibi turistik yerlerin cazibesinin artması
Tehditler (T)	T_1 Amasra'ya termik santral kurulması projesi
	T_2 Kültürel mirasın korunmasında yetersiz politikalar
	T_3 Teşvik ve desteklerin etkin, yerinde ve yatırıma yönelik kullanılmaması
	T_4 Nüfus artışına paralel olarak sosyal donatının geliştirilememesi
	T_5 Tarım alanları ve ormanların amaç dışı kullanımı
	T_6 Kırsal alanlardaki göç nedeniyle tarım alanlarının bakımsız kalması

Sayısallaştırılmış SWOT analizi uygulaması gereğince karar verme sürecinde kullanılacak olan SWOT faktörleri belirlendikten sonra, analitik bir yöntem kullanılarak bu faktörlerin öncelik değerleri belirlenmektedir. Bu çalışmada AHS yöntemi kullanılarak yirmi dört adet ikili karşılaştırma sorusundan oluşan değerlendirme formu hazırlanmıştır. Bu form, konuyla ilgili uzman kişilere (altı kişi) uygulanmıştır. Uzman kişiler değerlendirme yaparken Saaty'nin tavsiye ettiği 1-9 ölçeğinden yararlanmışlardır (Bkz. Tablo 3).

Tablo 3: Değerlendirme Ölçeği

Önem Derecesi	Anlam
1	Öğeler eşit önemde veya aralarında kayıtsız kalınıyor
3	1. öğe 2.'ye göre biraz daha önemli veya biraz daha tercih ediliyor
5	1. öğe 2.'ye göre fazla önemli veya fazla tercih ediliyor
7	1. öğe 2.'ye göre çok fazla önemli veya çok fazla tercih ediliyor
9	1. öğe 2.'ye göre aşırı derecede önemli veya aşırı derecede tercih ediliyor
2, 4, 6, 8	Ara değerler

Kaynak: (Saaty, 1990: 15)

Uzman grubunun fikir birliğini sağlamak için ikili karşılaştırma sorularının geometrik ortalaması alınmıştır. Elde edilen geometrik ortalama değerleri Super Decisions (2007) yazılım programına girilmiştir. Ardından her ikili karşılaştırma matrisinin tutarlılık oranları hesaplanmıştır. Tüm ikili karşılaştırma yargılarının tutarlılık oranı 0.10'dan küçük olduğundan (Bkz. Ek 1) öncelik değerlerinin belirlenmesi aşamasına geçilmiştir.

3.4. Bulgular

Bartın İli'nin ekonomik yapısı incelendiğinde (Bkz. Tablo 4); İli'nin en güçlü yönünün Bartın Limanı'nın ticari amaçlı kullanımı (0,4466) olduğu ortaya çıkmaktadır. Karabük Demir Çelik İşletmesi ve Ankara için en yakın liman olma özelliğine sahip olan Bartın Limanı; Romanya, Ukrayna, Rusya gibi Karadeniz'e sahili olan ülkelere ihracatı kolaylaştırmaktadır. İkinci güçlü yön olan İli'nin kültürel ve tarihi yapısının zenginliği (0,1895) İli'de turizm faaliyetlerinin gelişmesi açısından önem arz etmektedir. Yöreye özgü el sanatlarından "tel kırma", dokumacılık, çekicilik, Amasra Kalesi, Amasra Müzesi, Bartın Evleri İli'nin tanıtımı ve ekonomiye katkı sağlaması açısından önemlidir. Saltukova Hava Limanı'na yakın olması (0,1650) özellikle turizm ve ticareti canlandırmak açısından avantaj sağlamaktadır. Tarıma elverişli iklim ve toprak yapısı (0,0587) sayesinde alternatif tarım ürünleri üretilme olanağının bulunduğu İli'de; linyit, asfaltit, petrol, doğalgaz, uranyum ve toryum gibi potansiyel enerji kaynaklarının varlığı da (0,0947) bu alanlara yatırım yapma avantajı sağlayabilir.

İli'nin en zayıf yönü yüksek işsizlik oranı ve beraberinde getirdiği göç olgusudur (0,2527). Göç olgusunun ortaya çıkmasındaki en büyük neden madencilik sektörünün küçülmesi ve diğer sektörlerde büyüme olmamasıdır. Tersine göç hareketi başlatmak için başta taşkömürü olmak üzere diğer yeraltı zenginliklerinin kamu veya özel sektör olanaklarıyla ülke ekonomisine kazandırılması için çalışmalar başlatılabilir, tarıma elverişli iklim ve toprak yapısı avantajından yararlanılarak alternatif tarım ürünleri üretilebilir veya demir çelik sektörüne dayalı yan sanayi dallarına yeni yatırımlar yapılabilir. İli'nin ikinci en zayıf yönü, tarihi ve kültürel mirasın korunmasında yetersiz politikalar izlenmesidir (0,0690). Bartın Evleri'nin restorasyonu, tel kırmanın önemini vurgulama ve bunu gelir kaynağı haline getirme, tanıtım faaliyetlerinin artırılmasıyla bu zayıflık giderilebilir. Yatırımların ve girişimcilik kültürünün yetersizliği (0,0677) ise üçüncü en zayıf yön olarak belirlenmiştir. Bu zayıflığı gidermek için Üniversite'de girişimlilik alanında eğitim faaliyetlerine yer verilebilir, yatırım teşvikleri konusunda halkı bilinçlendirme çalışmaları başlatılabilir.

Table 4: SWOT Grupları ve Faktörleri

SWOT Grupları	SWOT		SWOT	
	Gruplarının Öncelik Değerleri	SWOT Faktörleri	Faktörlerinin Öncelik Değerleri	
S	0,25	S ₁	0,0587	
		S ₂	0,1895	
		S ₃	0,0947	
		S ₄	0,1650	
		S ₅	0,4466	
		S ₆	0,0455	
W	0,25	W ₁	0,0456	
		W ₂	0,0677	
		W ₃	0,0304	
		W ₄	0,2527	
		W ₅	0,0346	
		W ₆	0,0690	
O	0,25	O ₁	0,1576	
		O ₂	0,1816	
		O ₃	0,1971	
		O ₄	0,0680	
		O ₅	0,2001	
		O ₆	0,1957	
T	0,25	T ₁	0,3136	
		T ₂	0,0656	
		T ₃	0,2446	
		T ₄	0,0412	
		T ₅	0,2757	
		T ₆	0,0593	

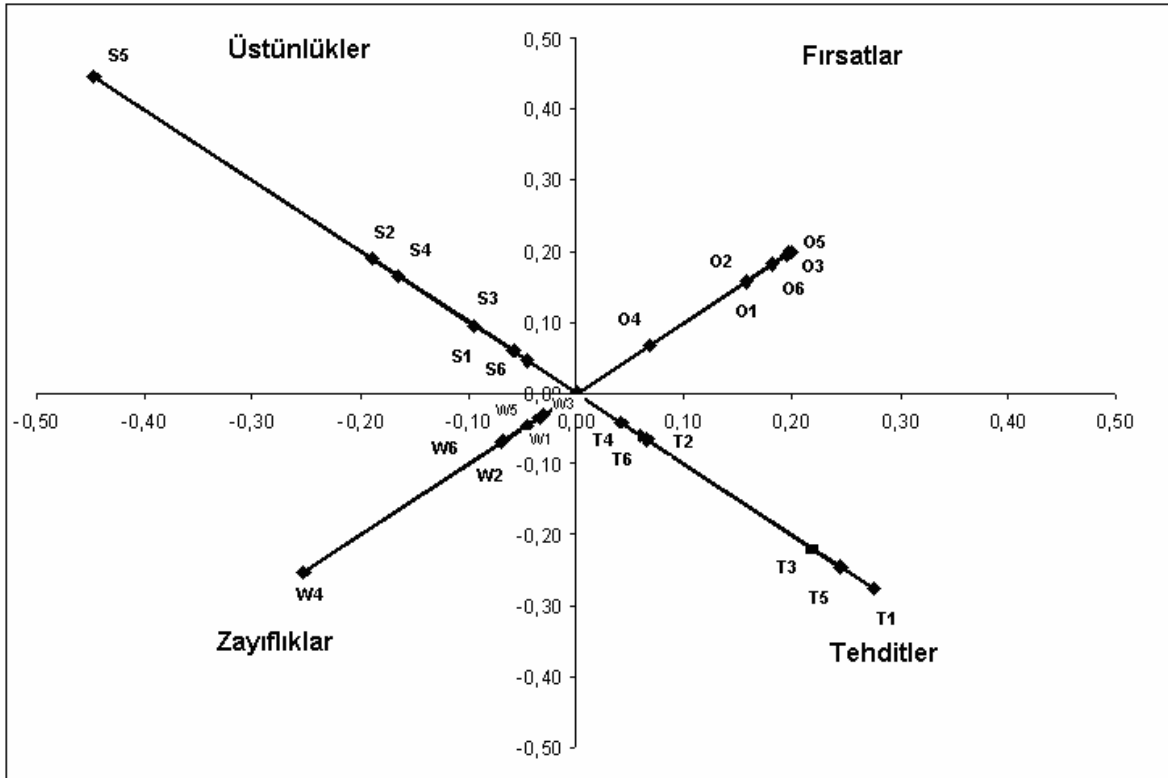
İl'in ekonomik yapısı ile ilgili en büyük fırsat ise; gemi ve yat yapımıcılığının yeniden canlanması (0,2001) olarak belirlenmiştir. Özellikle Kurucuşile ve çevresi ile Merkez ilçede yaygınlaşan gemi ve yat yapımı faaliyetleri uluslararası fuarlarda sergilenebilecek niteliktedir. Bu faaliyetler ilin ekonomisine ve tanıtım faaliyetlerine katkı sağlaması açısından önem arz etmektedir. Ayrıca, Bartın Limanı'nı büyütme çalışmaları diğer bir ifade ile Ro-Ro iskelesi projesi İl'in ekonomik yapısının gelişiminde önemli bir fırsat (0,1971) olarak görülmektedir. Bartın Limanı'nda Ro-Ro iskelesi inşaatı çalışmaları devam etmektedir. Ro-Ro İskelesi ile ilgili Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu'nun Çevre ve Orman İl Müdürlüğü tarafından kabul edilmesi ve projenin hayata geçirilmesi taşımacılık sektöründe maliyetleri düşürerek, İl'in ekonomik yapısına katkı sağlayacaktır. Turizmin çeşitlendirilmesi, altyapı sorunlarının giderilmesi, turistik olanakların

geliştirilmesi ve tanıtım konularında başlatılan çalışmalar ile Amasra, Çakraz, İnkumu gibi turistik yerlerin cazibesinin artması (0,1957), Bartın İli ekonomisinin gelişimi için üçüncü önemli fırsat olarak ifade edilmiştir.

İlin ekonomik yapısını tehdit eden en önemli faktör ise Amasra'ya termik santral kurulması projesidir (0,3136). Termik santrallerden çıkan atıklar hava, su ve toprak kirliliğine yol açmakta ve bu durum toplum sağlığını olumsuz olarak etkilemektedir. Tüm bu olumsuzluklar ilin doğal güzelliğinin bozulmasına, turizm faaliyetlerindeki canlılığın azalmasına, dolayısıyla İli'nin ekonomik yapısında bozulmalara neden olacaktır. Bunun yerine güneş, rüzgar, jeotermal gibi yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanılması tercih edilebilir. Bartın ekonomisini tehdit eden ikinci en önemli faktör, tarım alanları ve ormanların amaç dışı kullanımudur (0,2757). Uzun dönemde sürdürülebilir orman yönetimi anlayışı ile ekosistemin topluma sağladığı ürün ve hizmetleri işletme ve geliştirme faaliyetlerinin daha iyi bilinmesi ve çevresel bilinçlenme anlayışının oluşturulması sağlanabilir. Bu durum ekosistemin çok amaçlı ve akılcı değerlendirilmesi ve ekonominin kıt kaynaklarının yer ve zaman içinde optimal kullanımı açısından önemli olduğundan; politika, strateji ve planların oluşturulmasında ekonomik, sosyal ve çevresel faydaların göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Teşvik ve desteklerin etkin, yerinde ve yatırıma yönelik kullanılmaması (0,2446) ise üçüncü önemli tehdit olarak belirlenmiştir. İli'de orman ürünleri, maden sanayi, ahşap ürünleri yatırım yapmaya elverişli sektörler arasında yer almaktadır.

Tablo 3'teki bulguları SWOT Grafiği üzerinde göstermek de mümkündür. Grafik 1'de; Bartın İli'nin en üstün yönünün S₅, en zayıf yönünün W₄, en iyi fırsatının O₅, en kötü tehdidinin T₁ olduğu açıkça görülmektedir.

Grafik 1: Bartın İli SWOT Analizi

4. SONUÇLAR VE TARTIŞMA

Bu çalışmada, Bartın İli'nin ekonomik yapısını değerlendirmek için üstünlükler, zayıflıklar, fırsatlar ve tehditlerden oluşan bir model önerisi geliştirilmiştir. Bartın İli'nin mevcut ekonomik durumu analiz edildikten sonra, gelecekte karşılaşılabileceği durumlarla ilgili öngörülerde bulunulmuştur. Sayısallaştırılmış SWOT analizi ile ilin ekonomik yapısını etkileyen anahtar faktörler belirlenmiştir. Sonuçta Bartın İli'nin ekonomisini güçlendirmede Bartın Limanı'nın ve Saltukova Hava Limanı'nın önemi vurgulanmıştır. Her ne kadar kültürel ve tarihsel yapının zenginliği İl'in güçlü yönleri arasında yer alsada, bu zenginliklerin korunmasına ilişkin yetersiz politikaların izlenmesinin gelecekte bu avantajı ortadan kaldıracabileceği belirtilmiştir. İl'in en büyük ekonomik sorunu yüksek işsizlik oranı ve göç olgusudur. Tarıma elverişli iklim ve toprak yapısı avantajından yararlanılarak alternatif tarım ürünleri üretilmesi veya demir çelik sektörüne dayalı yan sanayi dallarına yeni yatırımlar yapılması ile bu sorunun üstesinden gelinebileceği ifade edilmiştir. Gemi ve yat yapımcılığı başta olmak üzere, Bartın Limanı'nı ve Organize Sanayi Bölgesi'ni büyüme çalışmaları ve turistik mekanların cazibesinin artması İl'in fırsatları arasında yer almaktadır. İl'in ekonomisini tehdit eden en önemli faktör Amasra'ya termik santral kurulması projesi olarak belirlenmiştir.

Bartın ili ekonomisinin değerlendirildiği bu çalışma, farklı bölge ve farklı alanlara uyarlanabilir. Model diğer analitik karar verme metodlarıyla birlikte kullanılarak daha detaylı analizler yapılabilir. Bu çalışmadan hareketle, Bartın ili için hangi alanlara yatırım yapmanın daha karlı olacağı araştırma konusu olabilir.

KAYNAKÇA

- Aktan, C. Can (2007); "Stratejik Yönetim ve SWOT Analizi", Erişim Tarihi: 12.12.2007, <http://www.canaktan.org/yonetim/stratejik-yonetim/swot.htm>.
- Bartın Belediyesi (2007); "Neresi Gezilir", Erişim Tarihi: 20.12.2007, http://www.bartinbelediyesi.com/bld/index.php?option=com_content&task=view&id=72&Itemid=80&limit=1&limitstart=2.
- Bartın Valiliği (2007a); "Ekonomik Durum, Tarım", Erişim Tarihi: 06.12.2007, <http://www.bartin.gov.tr/modules.php?name=Tutoriaux&rop=tutoriaux&did=24>.
- Bartın Valiliği (2007b); "Ekonomik Durum, Sanayi", Erişim Tarihi: 06.12.2007, <http://www.bartin.gov.tr/modules.php?name=Tutoriaux&rop=navig&did=24&eid=28>.
- Bartın Valiliği (2007c); "İlimize Gelen Yatırımcıların Sanayi Arsası Taleplerine Cevap Veriliyor", <http://www.bartin.gov.tr/modules.php?name=News&file=print&sid=235>.
- Bartın Valiliği (2007d); "Ekonomik Durum, Ticaret", Erişim Tarihi: 06.12.2007, <http://www.bartin.gov.tr/modules.php?name=Tutoriaux&rop=navig&did=24&eid=29>.
- Bartın Valiliği (2007e); "Ekonomik Durum, Madencilik", Erişim Tarihi: 06.12.2007, <http://www.bartin.gov.tr/modules.php?name=Tutoriaux&rop=navig&did=24&eid=30>.
- Birsiad (2007); "Bartın Valisi Küçük, BAKİAD'ı Ziyaret Etti", Erişim Tarihi: 06.12.2007, <http://www.birsiad.org.tr/turkce/guncel.aspx?idd=75>.

- Bulu, Melih (2007); "Sektöre Rekabet Reğetesi Yazılıyor", Erişim Tarihi: 05.12.2007, http://www.urak.org/haberler/itkib_bulu_rekabettekumelelenme.htm.
- Chang, Hsu-Hsi ve Wen-Chih Huang (2006); "Application of a Quantification SWOT Analytical Method", **Matemathical and Computing Modelling**, 43, ss. 158-169.
- İÇD Raporu (2007); "2006 Yılı Bartın İli Çevre Durum Raporu", Bartın Valiliği İl Çevre ve Orman Müdürlüğü, Erişim Tarihi: 10.12.2007, http://www.cedgm.gov.tr/icd_raporlari/bartinicd2006.pdf.
- Kangas Jyrki, Kurttila Mikko, Kajanus Miika ve Kangas Annika (2003); "Evaluating the management strategies of a forestland estate - the S-O-S approach", **Journal of Environmental Management**, 69, ss. 349-358.
- Kurttila, Mikko, Pesonen, Mauno, Kangas, Jyrki ve Kajanus, Miika (2000); "Utilizing the analytic hierarchy process AHP in SWOT analysis - a hybrid method and its application to a forest-certification case", **Forest Policy and Economics**, 1, ss. 41-52.
- Leskinen Leena A., Leskinen Pekka, Kurttila Mikko, Kangas Jyrki ve Kajanus Miika (2006); "Adapting modern strategic decision support tools in the participatory strategy process - a case study of a forest research station", **Forest Policy and Economics**, 8, ss. 267-278.
- Masozer, Michel K., Alavalapati, Janaki R.R., Jacobson, Susan K. ve Shrestha, Ram K. (2006); "Assessing the suitability of community-based management for the Nyungwe Forest Reserve, Rwanda", **Forest Policy and Economics**, 8, ss. 206-216.
- Saaty, Thomas L. (1990); "How to Make a Decision: The Analytic Hierarchy Process," **European Journal of Operational Research**, 48, ss. 9-26.
- Shinno, H., Yoshioka, H., Marpaung, S. ve Hachiga, S. (2006); "Quantitative SWOT analysis on global competitiveness of machine tool industry", **Journal of Engineering Design**, 17:3, ss. 251-258.
- Shrestha, Ram K., Alavalapati, Janaki R. R. ve Kalmbacher, Robert S. (2004); "Exploring the potential for silvopasture adoption in south-central Florida: an application of SWOT-AHP method", **Agricultural Systems**, 81, ss. 185-199.
- Super Decisions (2007); "Information," Erişim Tarihi: 11.0.2006 http://www.superdecisions.com/sd_intro.php3.
- ZBK Raporu (2006); "Sunuş", **Zonguldak- Bartın- Karabük Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Araştırma Planı**, Erişim Tarihi: 11.12.2007, <http://www.cedgm.gov.tr/planlama/zbk.htm>, JEO-TEK & UTTA İç Ortaklığı, Ankara.

Ek 1: Uzman Görüşleri

Sorular	Uzman 1	Uzman 2	Uzman 3	Uzman 4	Uzman 5	Uzman 6	Geometrik Ortalamalar	Tutarlılık Oranı
1	0,50	0,14	0,20	0,20	0,20	0,14	0,21	0.02
2	0,25	0,14	3,00	4,00	5,00	3,00	1,36	0.02
3	0,14	0,50	3,00	0,33	0,14	0,33	0,39	0.02
4	0,11	0,50	0,33	0,20	0,25	0,25	0,25	0.02
5	9,00	9,00	5,00	7,00	5,00	6,00	6,63	0.02
6	4,00	2,00	3,00	1,00	2,00	1,00	1,91	0.02
7	0,11	1,00	1,00	0,50	1,00	1,00	0,62	0.00
8	1,00	6,00	1,00	3,00	1,00	4,00	2,04	0.00
9	0,11	0,11	0,13	0,11	0,11	0,11	0,11	0.00
10	9,00	8,00	5,00	7,00	7,00	5,00	6,67	0.00
11	5,00	0,11	2,00	0,20	0,20	0,20	0,46	0.00
12	1,00	1,00	0,14	1,00	1,00	1,00	0,72	0.00
13	9,00	3,00	0,33	0,14	3,00	3,00	1,50	0.05
14	0,20	9,00	3,00	0,33	3,00	3,00	1,59	0.05
15	5,00	5,00	3,00	9,00	5,00	5,00	5,06	0.05
16	1,00	0,11	3,00	0,14	1,00	1,00	0,60	0.05
17	5,00	1,00	7,00	1,00	1,00	1,00	1,81	0.05
18	7,00	0,14	1,00	0,20	0,20	0,25	0,46	0.05
19	9,00	5,00	7,00	3,00	4,00	5,00	5,16	0.00
20	0,20	0,14	2,00	0,20	0,20	0,25	0,29	0.00
21	9,00	5,00	3,00	9,00	8,00	7,00	6,39	0.00
22	0,11	0,11	0,20	0,33	0,11	0,20	0,16	0.00
23	3,00	9,00	3,00	9,00	7,00	3,00	4,98	0.00
24	9,00	7,00	3,00	5,00	5,00	3,00	4,92	0.00